

MUISTIO

9.6.2026

SOSTEn esitykset: STEA-avustusten leikkauksen toteutustapa

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry tuo esiin seuraavat seikat huomioitavaksi vuodelle 2027 valmisteltävien STEA-avustusleikkausten toteutuksessa.

- **Lähtökohtaisesti SOSTE vastustaa STEA-avustuksiin tehtäviä leikkauksia** ja vaatii 50 miljoonan lisäleikkauksen perumista ja hyvinvointialueiden kautta jaettavan järjestörahoituksen myöhentämistä vuodelle 2028.
- **Jos leikkaukset kuitenkin toteutetaan**, ne täytyy toteuttaa tavalla, joka minimoi sote-järjestöjen toiminnalle aiheutuvat vahingot ja mahdollistaa toiminnan sopeuttamisen ja kehittämisen leikkausten asettamissa raameissa.

STEA-leikkauksissa ja niiden toteutustavassa on huomioitava:

Tieto leikkausten kohdentumisesta annettava järjestöille mahdollisimman aikaisin

STEA:n on toimitettava järjestöille ohjeelliset avustussuunnitelmat tai muu alustava tieto vuoden 2027 avustusten määrästä viimeistään alkusyksyllä 2026, jotta ne voivat hallitusti suunnitella ja sopeuttaa toimintansa tuleviin taloudellisiin raameihin sopivaksi.

Haavoittuvassa asemassa olevien osallisuuden ja äänen kuulumisen varmistaminen

STEA-avustusten piirissä tulee säilyttää toiminta, jolla varmistetaan haavoittuvassa asemassa olevien äänen kuuluminen ja osallisuus yhteiskunnassa. Sote-järjestöjen mahdollistama yhteiskunnallinen viestintä, kohderyhmän edustaminen päätöksenteossa, vaikuttamistyö, kansallinen ja

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

alueellinen edunvalvonta sekä näiden vaatiman asiantuntijuuden ylläpitäminen säilytetään STEA-avustuksilla tuetun toiminnan piirissä.

Kehittämisen- ja koulutustoiminnan säilyttäminen avustusten piirissä

Sote-järjestöjen tehokas ja kohderyhmän tuloksekkaan kohtaamisen mahdollistava toiminta edellyttää jatkuvaa toimintatapojen kehittämistä sekä vapaaehtoisten kouluttamista. Tätä työtä toteuttavat yleensä kansalliset liitot, jotka näin mahdollistavat tuloksekkaan ja vaikuttavan työn alueellisella ja paikallisella tasolla.

Sote-järjestöjen oman varainhankinnan mahdollistaminen

Sote-järjestöille tulisi sallia käyttää 10 % STEA-avustuksesta toimintaa tukevan varainhankinnan kehittämiseen. Eryityisesti STEA-avustusten heikentyessä olisi kuitenkin tärkeää, että sote-järjestöt voisivat kehittää itselleen vaihtoehtoisia tulonlähteitä.

Siirtyminen isompiin avustuskokonaisuuksiin

Sopeuttamista helpottaa huomattavasti, jos avustamisessa siirrytään isompiin avustuskokonaisuuksiin. Avustukset tulisi pääsääntöisesti myöntää yhtenä avustuksena per järjestö, jolloin toiminnan kehittäminen, sopeuttaminen ja fokusointi olisi mahdollisimman joustavaa ja tehokasta.

Toiminnan siirron, yhteistyön ja järjestöjen yhdistymisten mahdollistaminen

STEA-avustusten tulee mahdollistaa toimintojen siirtäminen, yhteistyö ja järjestöjen yhdistyminen. Tämä edellyttää, että:

- a. Järjestöjen nykyisten STEA-avustusten sekä niihin sisältyvien hallintokulujen osuuden tulee siirtyä kokonaisuudessaan ilman, että niiden tasoon tehdään alennuksia toiminnan siirron, yhteistyön tai yhdistymisen perusteella. Se toimisi kannusteena toiminnan uudelleenjärjestelyille isommiksi kokonaisuuksiksi.
- b. STEA-avustuksilla voidaan hyväksyä katettavaksi uudelleenorganisoinnista syntyviä kustannuksia, kuten palkkaharmonisaation, muuttokustannusten tai väliaikaisten päällekkäisten kulujen (vuokra, järjestelmät) aiheuttamia kustannuksia.
- c. STEA-avustuksiin liittyvien haku- ja raportointivelvoitteiden tulee keventyä ja päällekkäiset velvollisuudet karsia toiminnan siirron, yhteistyön tai yhdistymisen yhteydessä.

- d. Toimintojen yhtenäistämiseen ja uudelleenorganisointiin sekä järjestöjen yhdistymiseen tulee olla saatavissa muutosvaiheeseen tarkoitettua ylimääräistä fuusioavustusta.

STEA-leikkausten kohdentamisessa on huomioitava:

SOSTE ei ota kantaa yksittäisten sote-järjestöjen tai STEA-avustusluokkien väliseen priorisointiin leikkausten kohdentamisessa, mutta toteaa seuraavat periaatteet leikkausten kohdennukseen liittyen:

Järjestöjä on kuultava leikkausten kohdennuksessa

SOSTEn näkemyksen mukaan sote-järjestöt ovat itse parhaita tahoja perustelemaan ja arvioimaan oman toimintansa tärkeyttä ja vaikuttavuutta nykyhetkellä sekä tulevaisuuden kehitys huomioiden. Järjestöillä on myös käsitys mahdollisuuksista organisoida toimintaansa tarvittaessa uudelleen ja hankkia sille vaihtoehtoisia rahoituslähteitä. Siksi niitä on kuultava avustusleikkausten kohdentamisessa.

Yhteiskunnalliset muutokset huomioitava

Yhteiskunnalliset kehityskulut ja poliittiset päätökset vaikuttavat sote-järjestöjen työn tarpeeseen. Esimerkiksi sosiaaliturvaleikkaukset ovat heikentäneet erityisesti lapsiperheiden asemaa ja sen vuoksi vähävaraisten perheiden tukemiseen liittyvän työn tarve todennäköisesti kasvaa. Sote-kustannusten nousu sekä terveydenhuollon maksujen nostaminen kasvattavat entisestään tarvetta toimintakykyä ja sairauksia ennaltaehkäisevälle työlle. Pitkittyvä ja laajeneva työttömyys taas lisää riskiä työkyvyn menettämiseksi ja syrjäytymiseksi.

SOSTE pitää tärkeänä, että leikkauksia ei kohdenneta yhteiskunnallista tilannetta sivuuttaen. Sote-järjestöjen työn tarve tulee todennäköisesti lisääntymään, vaikka resurssit vähenevät. Väärin kohdennettuna leikkausten vaikutukset voivat olla syvät ja pitkäaikaiset.